

Caluta

No. 13 February 2022

Editor-in-chief Annika Forsten
annika.forsten@gmail.com
Editor Antero Lindholm
antero.lindholm@elisanet.fi

For more information:
<http://www.caluta.liitin.net/>

(c) The authors

Contents

Etelänharmaalokin määrittäminen suomalaisessa
kontekstissa - toisen vuoden ja vanhemmat linnut

Identification of Yellow-legged Gulls, second-
year and older, in a northern European context

Etelänharmaalokin määrittäminen suomalaisessa kontekstissa - toisen vuoden ja vanhemmat linnut

ANTERO LINDHOLM

Vuosina 1999 - 2013 Suomen rareiteettikomitea hyväksyi havainnot 29 etelänharmaalokista *Larus michahellis*. Ne kaikki tavattiin ensimmäistä kertaa 1kv - lintuina välillä 14.7.-21.9. Lisäksi kaksi yksilöä havaittiin uudestaan myöhemmin vuosina ensimmäisen havainnon jälkeen, toinen kahtena vuonna, ja ensihavainnot näistä +1kv - linnuista ovat varhaisemmilta päivämääriteltä: 9.7., 17.5. ja 9.6. Vuoden 2013 jälkeen hyväksytyt etelänharmaalokkihavainnot ovat loppuneet. Osaselitys on kaatopaikkojen ruokailu- ja tarkkailumahdollisuuksien heikentyminen. Tämä tuskin on kuitenkaan ainoa selitys, sillä esimerkiksi aroharmaalokkeja *Larus cachinnans* on tavattu jokseenkin entiseen tapaan, joskin tämä laji lienee aidosti runsastunut.

Havaintoja ensimmäistä syksyä vanhemmista etelänharmaalokin näköisistä linnuista on kertynyt 1990 – luvulta lähtien myös jonkin verran, mutta niiden kohdalla on törmätty määrittäsvaikeuksiin.

Etelänharmaalokin, aroharmaalokin ja harmaalokin *Larus argentatus* määrittämissä kriteerit kehitettiin lähinnä 1990 - luvuilla useissa määrittämisartikkeleissa. Yhteenveto näistä löytyy esimerkiksi teoksesta Malling Olsen & Larsson 2004 ja hyvin tuore teoksesta Adriaens ym. 2022. Vaikka sama tietous sinänsä pätee edelleen, tarkennamme tässä toisen vuoden ja vanhempien harmaalokkien ja aroharmaalokkien määrittämissä kriteereitä tavoitteena saada selkeyttä suomalaisten etelänharmaalokkihavaintojen arviointiin.

Ruotsissa etelänharmaalokki on huomattavasti tavallisempi vieras kuin Suomessa, hyväksytyjä havaintoja on suunnilleen sadasta yksilöstä vuosittain. Havainnot ovat kuitenkin keskittyneet voimakkaasti maan kaakkoisosiin: lähes kaikki tavataan Skoonessa, Blekingessa, Öölanissa tai Gotlannissa, ja näistäkin kaikkein eteläisimmässä maakunnassa eli Skoonessa selvästi eniten. Havaintojen väheneminen ei ole samalla lailla näkyvä kuin Suomessa, mutta vuosi 2019 oli poikkeuksellisen huono, samoin 2020. Samoin kuin Suomessa, pääosa havainnoista on 1kv lintuja syksyllä, mutta pieniä määriä vanhempiakin

Identification of Yellow-legged Gulls, second-year and older, in a northern European context

Between 1999 - 2013 the Finnish Rarities Committee accepted 29 records of Yellow-legged Gulls *Larus michahellis*. They were all first encountered as first calendar-years between 14 July and 21 September. In addition two birds were re-seen in later years after the first record, one of which in two years. The first observations of these older birds were on earlier dates: 9 July, 17 May and 9 June.

There has not been any accepted Yellow-legged Gulls after 2013. Partly this is probably due to the less good feeding and observation possibilities at the landfills. But this is probably not the only explanation as Caspian Gulls *Larus cachinnans* have been seen more or less as often as before, although this species has probably also increased in numbers.

Some observations of first-summers and older birds looking like Yellow-legged Gulls have also been recorded since the nineties, but these have involved identification difficulties.

The identification criteria for Yellow-legged, Caspian and Herring Gulls *Larus argentatus* were mostly defined in the nineties in several identification articles. A summary can be found in eg Malling Olsen & Larsson 2004, and a very recent one in Adriaens *et al* 2022. Although the same knowledge is still relevant, this article defines the identification criteria for first-summers and older Herring and Caspian Gulls in more detail, in order to achieve some clarification into the assessment of the Finnish Yellow-legged Gull records.

Yellow-legged Gull is a much more common visitor in Sweden than in Finland, with around a hundred records accepted annually. The observations are very concentrated to the southeastern parts of the country, however, with almost all records from Skåne, Blekinge, Öland and Gotland, of which most in the southernmost province, Skåne. The decrease in records is not as obvious as in Finland, but 2019 was an exceptionally poor year, as was 2020. As in Finland, most of the records concern autumn first-year birds, but small numbers of older birds are also identified, including adults (Friberg & Corell 2018 &

Kuva 1. Harmaalokki, aikuinen. Kirkkaan keltajalkaiset harmaalokit ovat melko tavallisia etenkin kevätpuolella. Tällä yksilöllä on lisäksi P5:ssä kunnollinen musta vyö. Tampere 19.4.2009, Annika Forsten.

Photo 1. Herring Gull adult. Bright yellow legs in Herring Gulls are rather common especially during spring. This individual also has a well-defined complete black band on P5. Tampere, Finland 19 April 2009, Annika Forsten.

lintuja määritetään, myös aikuisia. (Friberg & Corell 2018 & 2020, Livbom & Corell 2021, Wirdheim & Corell 2017).

Etelänharmaalokin vertailukohtana Suomessa toimii ensisijaisesti harmaalokki, ja jossain määrin myös aroharmaalokki. Ensimmäisen vuoden linnut saattavat olla erittäin vaikea erottaa joistain selkälökeistä *Larus fuscus*, erityisesti Atlantin *micahellikset* läntisistä selkälökeistä, mutta vanhemmissa linnuissa tästä ei yleensä tule ongelmaa. Suomalaisia harvinaisuuksia arvioitaessa mielestämme riittää, että tarkastellaan Välimeren etelänharmaalokkeja. Vaikka Atlantin etelänharmaalokkien eksyminen Suomeen ei vaikuta täysin mahdottomalta, se lienee kuitenkin varsin epätodennäköistä. Ne ovat pääosin paikkalintuja, mutta pieniä määriä Iberian Atlantin rannikon lintujen rengaslöytöjä on Englannista, Ranskasta, Alankomaista ja Marokosta (Adriaens ym. 2020).

2020, Livbom & Corell 2021, Wirdheim & Corell 2017).

The main confusion and comparison species of Yellow-legged Gull in northern Europe is Herring Gull, and to some extent also Caspian Gull. First-year birds may be difficult to separate from some Lesser Black-backed Gulls *Larus fuscus*, especially Atlantic *micahellis* from western Lesser-black Backs *Larus f. graellsii*, but in older birds this is not normally a serious problem. When assessing rare gulls in Finland, we regard it as normally being enough to take into account Mediterranean Yellow-legged Gulls. Although it seems not to be totally impossible for Atlantic Yellow-legged to visit Finland, it could still be quite unlikely. They are mostly sedentary, but there are some ring recoveries of Iberian Atlantic gulls from England, France, Netherlands and Morocco (Adriaens ym. 2020).

Kuva 2. Etelänharmaalokki, aikuinen. Rakenteen tyypillisiä piirteitä ovat suurehko, hieman kulmikas pää, paksu nokka, jossa voimakas nokankulma ja pitkät siivet. Huomaa myös punainen silmäreunus ja pienehköt valkoiset kärkitäplät käsisulissa. Kreikka, 31.3.2007, Visa Rauste.

Photo 2. Yellow-legged Gull adult. Typical structural features include largish, angular head, a strong bill with a prominent gonydeal angle, and long wings. Note also red orbital ring and small white tips to the primaries. Greece, 31 March 2007, Visa Rauste.

Materiaali

Kirjoittajalla on runsaasti maastokokemusta etelänharmaalokista. Aikuisten etelänharmaalokkien varsinainen aineisto tässä tutkimuksessa on laaja sarja valokuvia Kroatista ja Kreikasta. Aikuisten harmaalokkien aineisto on Etelä-Suomesta, kesä-heinäkuulta, siis pesimäajalta. Heinäkuun alun jälkeen siipisulkasato alkaa vaikuttaa keskimmaisissa käsisulissa, mikä tekee siivenkärkien kuvioinnin luokittelusta vaikeampaa. Aineistossa on valokuvia Helsingin seudulta, Tampereelta ja Turusta. Lisäksi on käytetty vuosina 1997 ja 1998 Turussa keräiltyä aineistoa, jota varten lintuja, eläviä ja kuolleita, on tutkittu kädessä.

Esi aikuisten etelänharmaalokkien aineisto on samoilta paikoilta kuin aikuisten lintujen. Vastaavan ikäisten harmaalokkien kuvat ovat Etelä-Suomesta, mutta ympäri vuoden.

Material

This article is partly based on extensive field experience of Yellow-legged Gulls, and especially of Herring Gull, but the main material of adult Yellow-legged Gulls mostly used here is a long series of photos from Croatia and Greece. The main material of adult Herring Gulls is collected in June-July in Southern Finland - that is from the breeding period. After early July the moult reaches the middle primaries making analysis of wing tip patterns more difficult. The material includes photos from the areas of Helsinki, Tampere and Turku. Additional material collected in 1997 and 1998 in Turku, based on birds studied in the hand, was also used.

The material of the immature Yellow-legged Gulls is from the same areas as that of the adults. Subadult Herring Gull data is also from the same areas as the adults, but from throughout the year.

Kuva 3. Harmaalokki, aikuinen. Tällainen siiven kärjen kuvio on erittäin tavallinen eteläsuomalaisella harmaalokilla: mustaa on kuudessa käsisulassa, mutta P5:ssä vain melko vähän. P9:ssä sisätäplä ja P10:n kärki on lähes kokonaan valkoinen. Jalat ovat himmeän väriset. Tampere 4.7.2009, Annika Forsten.

Photo 3. Herring Gull adult. This kind of wing tip pattern is very common in Herring Gulls breeding in Southern Finland: black on six primaries, but on P5 only to a limited extent, a mirror on P9 and with the tip of P10 almost all white. Legs are of quite dull colour. Tampere, Finland 4 July 2009, Annika Forsten.

Yleiset tuntomerkit

Habituksessa on useita hienopiirteisiä eroja, jotka kokonaisuutena muodostavat etelänharmaalokkimaisen vaikutelman, erityisesti pitkät siivet ja paksu nokka. Erot ovat kuitenkin sen verran pieniä, ettei niitä voi luultavasti käyttää merkittävässä määrin itsenäisinä harvinaisuuden määrittämisessä. Niillä on kuitenkin merkitystä ainakin negatiivisesti, "väärä vaikutelma" *Michahelliksen* näköisestä linnusta vie havainnolta uskottavuutta, ja saattaa viitata risteymään tai poikkeavaan harmaalokkiin.

Äänistä voi periaatteessa olla hyötyä etelänharmaalokin määrittämisessä, mutta käytännön kokemukset tästä harvinaisuuskontekstissa ovat vähäisiä. Etelänharmaalokin äänet ovat selkälökkityyppisiä. Jotta äänillä olisi suurempaa merkitystä havainnon arvioinnissa, tarvittaisiin äänite.

General characters

There are some more or less subtle characters in the jizz, which in combination create a Yellow-legged Gull-like impression - especially long wings and a strong bill. However, the differences are so small that it is probably not possible to use them on their own in the rarity context. They may have some weight as a negative factor - a wrong overall impression makes a bird a much less credible rarity candidate, and may point to a hybrid or an abnormal Herring Gull.

Vocalisation should be useful in separating the two species, but practical examples of its usage are still quite scarce in the rarity context. Calls of Yellow-legged Gull are, however, closer to Lesser-black Backed than Herring Gulls. A sound recording is needed to place any weight on calls when assessing records.

Kuva 4. Harmaalokki, aikuinen. Tällainen siiven kärjen kuvio on melko harvinainen harmaalokilla, mutta etelänharmaalokille se olisi normaali: kuudessa käsisulassa mustaa, P5:n musta kuvio on yhtenäinen vyö, ja levenee vielä ulkohöydyssä. P9:n sisätäplä on pieni ja P10:n kärkiosassa on paljon mustaa. Käsisulkien sisähöydyissä kuitenkin hieman vähemmän mustaa kuin tyypillisimmillä etelänharmaalokeilla. Tampere 4.7.2009, Annika Forsten.

Photo 4. Herring Gull adult. This kind of wing tip pattern is quite scarce in Herring Gulls, but for Yellow-legged it would be normal: black on six primaries, with the pattern of P5 a complete band which gets broader on the outer web, the mirror on P9 small and lots of black on the tip of P10. However, there is somewhat less black on the inner webs of the outer primaries than in most typical Yellow-legged Gulls. Tampere, Finland 4 July 2009, Annika Forsten.

Aikuiset linnut

Aikuisen etelänharmaalokin lintukirjatuntomerkit (esim. Adriaens ym. 2022) verrattuna harmaalokkiin ovat: a) kirkkaankeltaiset jalat, kirkkaan punainen usein leveämpi silmäreunus ja alanokan punaisen jatkuminen ylänokan puolelle b) enemmän mustaa siivenkärjissä ja pienemmät sisätäplät c) hieman tummemman harmaa selkä, jossa vähemmän sinistä sävyä d) talvipuvussa vähemmän viiruinen pää - hienopiirteinen viirutus on keskittynyt silmän ympärille ja päälle.

Suomessa erittäin olennaista on, että etelänharmaalokin paljaiden osien tuntomerkit esiintyvät joskus myös meikäläisillä harmaalokeilla. Keltaiset jalat ovat tavallisimpia ja kirkkaammillaan keväällä, mutta niitä näkee vuoden ympäri. Heinäkuisista varsinaissuomalaisista harmaalokeista 47%:lla jalat olivat niin himmeät, että oli vaikea arvioida, olivatko ne enemmän punaiset kuin keltaiset,

Kuva 5. Etelänharmaalokki, aikuinen. Tyypillinen käsisulkien kuviointi. Kreikka, 31.3.2007, Visa Rauste.

Photo 5. Yellow-legged Gull, adult. Typical primary pattern. Greece, 31 March 2007, Visa Rauste.

Adult birds

The identification guidebook characters of an adult Herring Gull (eg Adriaens et al 2022) compared to Herring Gull are: a) bright yellow legs, bright red and typically broader orbital ring as well as the continuation of red on the gonydeal up to the upper mandible b) more black on the wing tip and smaller mirrors on the outer primaries c) slightly darker grey upperparts with a less distinct blue tone d) in winter plumage, less streaked head with fine streaking concentrated around the eyes and on the crown.

In Finland, and other nearby areas in northern Europe, it is very important to understand that the Yellow-legged Gull bare part features occur regularly also in local breeding Herring Gulls. Yellow legs are most common and at their brightest during spring, but can be seen all year round. In a sample from southwestern Finland in July, 47% of birds had legs so dull that it was difficult to judge whether they were more red than yellow, 24% had pale yellow legs, 14% mid yellow and 4% bright yellow. 11% had reddish legs, most often quite dull in colour (n=500, studied in the hand).

Herring Gull relatively often shows a bright red orbital ring, which does not differ much from a typical Yellow-legged Gull, although it is still usually narrower. The red on the gonys sometimes continues to the upper mandible almost as bright as on the lower mandible,

Kuva 6. Harmaalokki, aikuinen. Pään viirutus vaihtelee erittäin paljon, ja tammikuun alkupuolella monet yksilöt ovat jo menettämässä syksyn viirutustaan. Tällainen kuvio on tavallinen: viirutus jonkin verran voimakkaampaa ja laaja-alaisempaa kuin etelänharmaalokilla, viiruja on myös niskassa ja kaulan sivuilla. Helsinki 20.1.2007, Visa Rauste.

Photo 6. Herring Gull, adult. The head streaking is very variable, and by early January many individuals are already losing it. This kind of general pattern is common: the streaking is somewhat more extensive and stronger than in Yellow-legged, with streaks also on hindneck and sides of neck. Helsinki, Finland 20 January 2007, Visa Rauste.

24%:lla jalat olivat haalean keltaiset, 14%:lla keskikeltaiset ja 4%:lla kirkkaan keltaiset. 11%:lla jalat olivat punertavat, yleensä varsin himmeän punaiset (n=500, kädessä tutkittuja).

Harmaalokilla on melko usein kirkkaanpunainen silmäreunus, joka ei juurikaan eroa etelänharmaalokin tyypillisestä, vaikka harmaalokilla se jääkin kapeammaksi kuin yleensä etelänharmaalokilla. Sen sijaan on harvinaista, että ylänokan punainen ulottuu ylänokan puolelle lähes yhtä kirkkaana kuin väri alanokassa, joskin sitä tapahtuu. Nämä tuntomerkit ovat voimakkaimmillaan kevätpuolella. Syksyllä leveä kirkkaanpunainen silmäreunus viittaa jo varsin voimakkaasti etelänharmaalokkiin.

Siiven kärkien kuvioinnissa on periaatteessa selkeä ero, mutta yksilöllinen vaihtelu tuo päällekkäisyyttä. Etelänharmaalokilla on vähintään kuudessa käsisulassa mustaa ja 29%:lla seitsemässä (n=132). Kuudenneksi uloimman, eli viidenneksi sisimmän (P5)

but this is indeed quite rare. These features are at their strongest during the spring. In autumn, a broadly red orbital ring points quite strongly to *michahellis*.

There is a quite distinct average difference in the wing tip pattern but variability leads to some overlap. Yellow-legged Gull has black on at least six primaries, and in 29% on seven primaries (n=132). The sixth outermost, or fifth innermost (P5) primary shows a broad black band which continues to both webs, the exceptions to these P5 characters are so rare that they cannot be considered as normal variation. Yellow-legged Gull quite often shows just one mirror, P9 mirror is lacking in 27% (n=130). In 11% the tip of P10 is all white (the mirror of P10 is not separated from the white tip) and in addition to that, in 17% there is only a little black between the mirror and the white tip.

In Herring Gull too, the most common case is that there is black on six primaries, with 66% belonging to this type, (while 32% have black on five primaries, and 2% on seven, n=461). On P5, the black band is

Kuva 7. Etelänharmaalokki, aikuinen. Tyypillinen pään viirutus: harmaata hienopiirteistä kuviointia etenkin silmän päällä ja takana sekä pääläella. Leveä punainen silmäreunus ja kirkkaankeltaiset jalat syksylläkin. Kreikka 2.10.2007, Visa Rauste.

Photo 7. Yellow-legged Gull, adult. Typical head streaking: fine greyish streaks especially above and behind the eyes and on the crown. Broad red orbital ring and bright yellow legs even in autumn. Greece, 2 October 2007, Visa Rauste.

käsisulan musta on melko leveä ja yhtenäinen molemmissa höydyissä, poikkeukset tästä ovat niin harvinaisia, ettei niitä voi pitää normaalina vaihteluna. Etelänharmaalokilla melko usein on vain yksi sisätäplä, eli P9:n sisätäplä puuttuu 27%:lla (n=130). P10:n kärki on valkoinen (siis sisätäplä yhdistyy kärjen valkoiseen alueeseen) 11%:lla ja lisäksi vain vähän mustaa sisätäplän ja kärjen välissä on 17%:lla.

Harmaalokillakin tavallisimmin on mustaa kuudessa käsisulassa: 66%:lla (viidessä 32%, seitsemässä 2%), n=461. Mustaa on kuitenkin P5:ssa kapeammin ja epätasaisesti niin, että ulkohöydyssä vyö katkeaa tai on hyvin kapea. Selvä yhtenäinen vyö oli 23%:lla (n=57), ja silloinkin se usein oli kapeampi kuin tyypillisellä etelänharmaalokilla. Suomalaisista harmaaloikeista 47%:lla on kokonaan valkoinen uloimman käsisulan kärki, 31%:lla on selvästi mustaa ja 22%:lla hieman mustaa (n=306). Vain yksi sisätäplä on harvoin: 3,4%:lla (n=58).

narrower and less uniform, so that the band does not continue uniformly to both webs, or is partly very narrow. A complete band occurred in 23% (n=57), and even then it was often narrower than in typical Yellow-legged Gulls. Of Finnish Herring Gulls, 47% have a completely white tip to the outermost primary, while 31% show plenty of black on P10 and 22% a tiny amount (n=306). Only 3.4% have only one mirror (n=58).

It would be rather unusual that both the primary pattern features of typical *michahellis* - one mirror, or if two, the other tiny, as well as a complete broad black band on P5, would occur in any Herring Gull with bright yellow legs. Based on the percentages presented above, the probability can be estimated this way: a distinct uniform black band on P5 (23%), distinct black on the tip of P10 (22%) and bright yellow legs (4%) would give a probability of 0,2%. This is a conservative estimate, as the criteria of the pattern of

Kuva 8. Etelänharmaalokki 2kv. Muoto on etelänharmaalokkimainen: pitkät siivet, ja melko kulmikas pää. Värityksessä vaalea, lähes viiruton pää on selkein ero harmaalokkiin, mutta selkäpuolen yksittäiset kuviot eivät eroa kovinkaan paljon. Huomaa kuitenkin laajalti tummat tertiaalit ja mustat käsisulat. Kreikka, 4.10.2007, Visa Rauste.

Photo 8. Yellow-legged Gull, 2cy. The shape is typical: long wings and angled head. In colouration, a pale almost unstreaked head is the most distinct difference to Herring Gull, but the single feather patterns are not too different. Note however the extensively dark tertials and blackish primaries. Greece, 4 October 2007, Visa Rauste.

On epätavallista, että kaikki tyypillisen *michahelliksen* käsisulkien kuvioinnin piirteet - yksi sisätäplä, tai toinen korkeintaan pieni, täydellinen leveä vyö P5:ssa esiintyisi yhdellä ja samalla tavallisella harmaalokilla, ja tällä olisi vielä kirkkaankeltaiset jalat. Edellä esitettyjen prosenttien perusteella tätä todennäköisyyttä voisi arvioida näin: selvä yhtenäinen vyö P5:ssa (23%), selvästi mustaa P10:ssa (22%) ja kirkkaan keltaiset jalat (4%) tuottaisi todennäköisyydeksi 0,2%, mikä kuitenkin varmasti olisi vielä selvästi enemmän kuin aikuisia etelänharmaalokkeja Suomessa esiintyy suhteessa harmaalokkien määrään. Tämä on toki varovainen arvio siinä suhteessa, että aivan P5:n ja P10:n kuvioinnissa mainittuihin luokkiin pääsee vähemmän täydellisellä *michahellis*maisella värityksellä. Toisaalta taas se olettaa tuntomerkkien olevan toisistaan riippumattomia, mikä ei välttämättä pidä paikkaansa etenäkään siiven kuviointien osalta, ja toisaalta kirkkaan keltaisten jalkojen määrä on keväällä ainakin

P5 and P10 presented here, will also be fulfilled with a less than perfect *michahellis* pattern. On the other hand, this approach assumes the characters to be independent, which is not necessarily true, especially regarding the wing tip pattern. The ratio of bright yellow legs will also be higher during the spring than the given July percentage. The number of *michahellis*-like Herring Gulls therefore seems to be much higher than the estimate of how many adult Yellow-legged Gulls should occur in Finland in proportion to the numbers of Herring Gulls.

There are other differences in the wing tip pattern than the mentioned easily analysable parameters. On the outer webs of the outer primaries the amount of black is normally about equal in both species, but the inner webs are more extensively black in Yellow-legged, which causes more black to be visible in flying birds. One pattern, which is very rare in Herring Gull, is that the broad black band on P5 is even broader on the outer web, so that the

Kuva 9. Etelänharmaalokki 2kv. Toisilla syyssulkasadon höyhenet ovat jo lähinnä harmaat, etenkin hartiahöyhenet. Tällainen yksilö olisi välittömästi huomiota herättävä Suomessa etenkin kontrastikkaan peitinhöyhenkenttensä, vaalean päänsä ja tukevan nokkansa ansiosta. Kreikka, 4.10.2007, Visa Rauste.

Photo 9. Yellow-legged Gull, 2cy. In some individuals the feathers moulted in autumn are rather grey, especially the scapulars. This kind of individual would be very distinctive in northern Europe, especially because of the strong contrasts in the covert area, pale head and strong bill. Greece, 4 October 2007, Visa Rauste.

jonkin verran suurempi kuin mainittu heinäkuinen prosentti.

Lajien välillä on siiven kärjen kuvioissa muitakin eroja kuin mainitut helposti laskettavat piirteet. Uloimpien käsisulkien ulkohöydyssä mustan määrä on tyypillisesti melko samanlainen molemmilla lajeilla, mutta sisähöydyt ovat etelänharmaalokilla laajemmin mustat, minkä seurauksena lentävällä linnulla näyttää olevan selvästi enemmän mustaa. Harmaalokilla huomattavan harvinainen kuvio on sellainen, että P5:ssä leveä musta on ulkohöydyssä vielä leveämpi niin, että sulan kärjen kuvio muistuttaa periaatteessa P6:n kuviointia.

Tummemman harmaa yläpuoli on vakavasti otettava tuntomerkki suorassa vertailussa useista kulmista, sillä Suomessa pesivien harmaalokkien yläpuolen väri vaihtelee hyvin vähän. Erilaisia risteymiä ja muita poikkeavia yksilöitä on syytä tosin varoa. On monia havaintoja harmaalokkimaisista linnuista, joilla on kellertävät jalat ja melko selvästi tummempi selän harmaa kuin normaalilla harmaalokilla - yleisesti ottaen tummempi kuin mitä *michahellis*ta voisi odottaa. Tällaisia on pidetty harmaalokin ja (jonkin taksonin) selkälokin risteyminä, joskus myös merilokin *Larus*

Kuva 10. Etelänharmaalokki 2kv. Valkea pää on huomiota herättävä, ja käsisulat ovat huomattavan mustat. Kuitenkin tämä on hankalampi yksilö erottaa harmaalokista, sillä peitinhöyhenen kuviointi on melko pienipiirteistä eikä juurikaan eroa harmaalokista, tertiaalitkin ovat melko harmaalokkimaisia, eikä pään tai nokan muoto poikkea paljoakaan harmaalokista. Kreikka, 30.9.2007, Visa Rauste.

Photo 10. Yellow-legged Gull, 2cy. Prominent white head and very black primaries. However, this individual is more difficult to separate from Herring Gulls, because the covert pattern is not that different and the tertials are rather like those in Herring Gulls. The head and bill shapes are not distinctive either. Note the blackish tertials however. Greece, 30 September 2007, Visa Rauste.

shape of the black on P5 resembles the black pattern on P6 quite a lot.

A darker grey shade on the upperparts is a useful character in careful direct comparison, because the tone of Herring Gulls breeding in southern Finland varies only slightly. One should be careful to exclude hybrids and other abnormal individuals, however. There are many records of Herring Gull - type birds, which have yellowish legs and quite distinctly darker upperparts than in normal Herring Gulls - in fact darker than one would expect in *michahellis*. These kinds of birds have been presumed to be hybrids between Herring Gull and Lesser Black-backed Gulls (of some taxon), sometimes also between Herring Gull and Greater Black-backed Gull *Larus marinus*. Head streaking during the autumn is another useful separation character between Herring and Yellow-legged Gulls - only in very rare cases does the head streaking Herring Gull come close to that of typical *michahellis*, but this is of no use from late winter till late summer.

Plausible identification of adult Yellow-legged Gull in

Kuva 11. Etelänharmaalokki 2kv. Eniten harmaata selkään, hartiahöyheniin ja peitinhöyheniin saaneet yksilöt ovat syyspuolella helpoimpia erottaa harmaalokista, ainakin jos ikä määritetään oikein. Tällä on myös varsin *michahellikselle* tyypillinen pään muoto, ja pitkä siipien ulottuma. Kreikka, 30.9.2007, Visa Rauste.

Photo 11. Yellow-legged Gull 2cy. Individuals which have acquired a lot of grey on the mantle, scapulars and coverts are easiest to separate from Herring Gull, at least if correctly aged. This individual also has a head shape typical of *michahellis* and long wings. Greece, 30 September 2007, Visa Rauste.

marinus ja harmaalokin risteyminä. Pään viirutus syyspuolella on myös hyödyllinen harmaa- ja etelänharmaalokkia erottava tuntomerkki - suomalaisella harmaalokilla hyvin harvoin viirutus lähestyy tyypillisen *michahelliksen* viirutusta (joka aiemmin kuvattiin), mutta tästä ei tosiaan ole hyötyä lopputalvesta loppukesään.

Aikuisen etelänharmaalokin uskottava määrittäminen Suomessa vaatii siis paitsi täydellistä siiven kärjen kuviota ja kirkkaan keltaisia jalkoja, myös sellaisia tuntomerkkejä kuin pään viirutusta, yläpuolen värisävyä, oikeanlaista habitusta ja parhaassa tapauksessa ääniäkin.

Toisen vuoden linnut

Isojen lokkien ensimmäinen täydellinen sulkasato alkaa toisen kalenterivuoden huhtikuun loppupuolella ja valmistuu suunnilleen saman vuoden syyskuun alussa. Jo kauan ennen valmistumistaan sulkasato on vaikuttanut lintujen ulkonäköön niin paljon, että

northern Europe requires documentation of typical wing tip pattern and bright yellow legs, but also of such characters as correct type of head streaking, correct upperpart grey tone, typical jizz and hopefully also vocalisations.

Second year birds

The first complete moult of northern large gulls commences in late April of the second calendar year, and completes around early September of the same year. Already long before its completion it has started to affect the appearance of birds so much that using the identification characters of first-year birds has become difficult, but using the second-year characters has become possible. The appearance of the birds changes a lot during their second calendar-year. During the first half of the wing moult, from May to July, the interpretation of the important characters

Kuva 12. Harmaalokki 3kv. Varsin tyypillinen yksilö. Vaihtanut lähes kaikki hartiahöyhenet ja keskimmäiset peitinhöyhenet syysulkasadossa, mutta ne eivät vielä ole harmaita. Keskitalvella toisen talven harmaalokeillakin näkee melko tavallisesti kahden ikäisiä tertialeja. Helsinki, 20.1.2007, Visa Rauste.

Photo 12. Herring Gull, 3cy. A typical individual, which has moulted almost all scapulars and median coverts during the autumn moult, but they are not yet grey. In mid winter second-winter Herring Gulls also often show two generations of tertials, as in this case. Helsinki, Finland, 20 January 2007, Visa Rauste.

ensimmäisen vuoden tuntomerkkien käyttö on hankaloitunut ja toisen vuoden tuntomerkkien käyttö on voinut alkaa. Kaiken kaikkiaan lintujen ulkonäkö muuttuu toisen vuoden aikana paljon. Siipisulkasadon alkuvaiheissa toukokuusta heinäkuuhun lajinmäärittämisessä tärkeiden käsisulkien kuviointin tulkinta on vaikeaa tai mahdotonta. Samaan aikaan vaihtuvat myös yläpuolen höyhenet ja lintujen yleinen ulkonäkö ja väritys muuttuu selvästi, mutta tällä ei ole paljoa merkitystä lajinmäärittäksen kannalta.

2kv syksyn aikana ulkonäköön vaikuttaa sekä harmaata etelänharmaalokilla syysulkasato. Se muistuttaa ajankohdaltaan ja laajuudeltaan 1kv lintujen ensimmäistä postjuv-sulkasatoa, ja se on tulkittava eri sulkasadoksi kuin kesän täydellinen sulkasato, jossa samat höyhenet ovat jo kertaalleen vaihtuneet. Syysulkasadossa tulee näkyvästi uusia höyheniä erityisesti hartioille ja peitinhöyheniin. Uudet höyhenet ovat usein suunnilleen samalla lailla kuvioituja kuin nuoren linnun syysulkasadon höyhenet - siis ruskeita

of the primaries is more difficult or impossible. At the same time the large and prominent feathers on the upperparts are in moult and the general patterns and colours are changing, but this is not very relevant regarding the species identification.

During the 2cy autumn the looks of both species are greatly affected by the autumn moult. It resembles the first post-juvenile moult of 1cy birds both in timing and extent, and it has to be interpreted as a different moult from the complete one during the summer, as the same feathers were already replaced in that moult. During the autumn moult new conspicuous feathers appear especially among the scapulars and upperwing coverts. The new feathers are often similarly patterned to the new corresponding feathers of first-year birds - being brownish with a blackish anchor pattern, but they can be more grey and even adult-like in appearance. The autumn moult of Yellow-legged Gull takes place earlier and is more extensive, with the new feathers being more

Kuva 13. Harmaalokki, 3kv. Toisilla syyssulkasadon höyhenet ovat jo enemmän tai vähemmän harmaita. Etelänharmaalokista tämän erottaa mm. pienipiirteisen ruskean kuvioinnin ja viiruisen pään perusteella. Helsinki, 20.1.2007, Visa Rauste.

Photo 13. Herring Gull, 3cy. Some individuals have acquired more or less grey feathers during the autumn. This bird can be separated from Yellow-legged by fine patterns and a streaked head. Helsinki, Finland, 20 January 2007, Visa Rauste.

ja keskellä on mustahko ankkurikuvio, mutta ne voivat olla harmaampiakin ja myös aikuisenharmaita. Etelänharmaalokin syyssulkasato on varhaisempi, laajempi ja sen saamat höyhenet edistyneempiä, eli tasaisemman harmaita. Se myös tuntuu jatkuvan talvella ainakin melkein keskeytyksettä. On harvinaista, että 2kv harmaalokilla olisi yksittäisiäkään tasaisen harmaita aikuismaisia hartia- tai peitinhöyheniä ennen loppusyksyä, mutta etelänharmaalokilla se on tavallista. Aivan loppusyksystä niitä alkaa näkyä harmaalokeillakin. Toisaalta etelänharmaalokillakaan ei välttämättä ole lainkaan harmaata syksyllä, sen enempää hartiahöyhenissä kuin peitinhöyhenissäkään, mutta viimeistään kevätpuolella sillä on yhtenäisen harmaita alueita ainakin hartiahöyhenissä. Harmaalokilla harmaan määrä lisääntyy jonkin verran lokakuulle ja sen jälkeen, mutta silti vähänkään laajemmalti harmaata on vain vähemmistöllä. Etelänharmaalokilla on usein selvä sulkimisraja tertiialeissa laajemman sulkasadon jäljiltä jo elokuussa, mutta harmaalokille se on tavatonta ennen aivan loppusyksyä, eikä tavallista

advanced - i.e. more likely uniform grey. This moult seems to continue during the following winter as well, possibly unsuspended. It is rare that 2cy Herring Gulls show even single uniformly grey adult-like scapulars or upperwing coverts before late autumn, but it is common in Yellow-legged. Late in autumn those begin to occur also in Herring Gulls. On the other hand, Yellow-legged does not necessarily show a single grey feather during the second autumn, neither among the scapulars nor the coverts, but by the 3cy spring some parts of the scapular region will be adult-like grey. In Herring Gull the extent of grey grows somewhat in October and after that, but even then only a small minority have any larger extent of uniform grey. Yellow-legged Gulls often show a distinct moult contrast in the tertials, but this is very unusual in Herring Gull before November, and not common even then. There is an average difference in the extent of the autumn moult between the two species, but the difference is not as big as in the first autumn, and Herring Gulls have also often moulted coverts in the 2cy autumn (which is very rare in 1cy autumn).

Kuva 14. Harmaalokki, 2kv. Etelänharmaalokkimaisen vaalea pää ei ole erityisen harvinainen harmaalokillakaan, mutta silloin lintu on yleisestikin varsin vaalea, kuten tässä, ja selän, hartiahöyhenten ja peitinhöyhenten kuvio varsin erilainen kuin etelänharmaalokilla: pienipiirteistä, höyhenten tummat osat eivät ole mustahkoja. Tampere, 26.8.2007, Visa Rauste.

Photo 14. Herring Gull, 2cy. A whitish head as in Yellow-legged is not too rare in Herring Gull either, but then the whole bird is rather white, as in this case. The patterns of the mantle, scapulars and coverts are different from Yellow-legged: fine brownish/greyish, not blackish. Tampere, Finland, 26 August 2007, Visa Rauste.

silloinkaan. Syyssulkasadon laajuudessa on siis keskimääräinen ero lajien välillä, mutta ero ei ole ollenkaan niin suuri kuin ensimmäisenä syksynä, ja harmaalokillakin on usein aika paljon vaihtuneita peitinhöyheniä 2kv syksyllä.

Höyhenten vaihtelevien kuvioiden ja vaihtelevan sulkasadon laajuuden takia sekä etelänharmaalokki että erityisesti harmaalokki ovat 2kv syksyllä erittäin muuntelevia, mikä luonnollisestikin vaikeuttaa määrittämistä. Toisen syksyn etelänharmaalokin määrittäminen Pohjois-Euroopassa ei ole turvallista, ellei siiven ja pyrstön kuvioita nähdä ja päästä dokumentoimaan.

Etelänharmaalokilla on vaaleampi ja vähemmän viiruinen pää, ja sen silmä on keskimäärin enemmän vaalentunut. Kuvioitujen hartia- ja peitinhöyhenten keskustat ovat tummempia ja kontrastikkaampia, ja kuviointi on vähemmän hienopiirteisen juovikasta kuin harmaalokilla, tai jos kuviointi on hienopiirteistä, höyhenten yleisvaikutelma on silti varsin tumma. Tertiaalit ovat laajalti yhtenäisen tummat mustanruskeat ja lähes yhtä tummat kuin käsisulat. Harmaalokilla on laajempaa valkoista kuviointia höyhenten keskiosassakin, mutta päällekkäisyyttä on paljon. Kaiken kaikkiaan selästä ja peitinhöyhenistä jää selvästi tummempi vaikutelma, jos harmaita

Kuva 15. Harmaalokki, 2kv. Tämän ikäinen harmaalokki on erittäin vaihteleva. Kuvassa oleva yksilö on yleisväritykseltään etelänharmaalokkimaisempi kuin useimmat. Toiset ovat tummempia, mutta silloin varsin tasavärisiä. Tampere, 26.8.2007, Visa Rauste.

Photo 15. Herring Gull, 2cy. *Argentatus* at this development and moult stage are very variable. This bird is more *micahellis* - like in general colouration than most individuals. Others are even darker, but then rather uniformly dark. Note brown tertials. Tampere, Finland, 26 August 2007, Visa Rauste.

Because of the variable patterns and colours on the feathers, and variable extent of the moult, both Yellow-legged and especially Herring Gulls are extremely variable during the 2cy autumn, which naturally makes species identification more difficult. Identification of second-autumn Yellow-legged Gulls seems not to be completely safe in northern Europe, if the colour and patterns of wings and tail are not documented and typical enough.

Yellow-legged Gulls have a paler and less streaked head, and its eyes have on average turned paler. The patterned scapulars and coverts have darker and more contrasting centres, and the patterns are less fine than in Herring Gull, and if the patterns are fine, the general colour of the feathers is still quite dark. The tertials are more widely and uniformly dark and almost as dark as the primaries. Herring Gulls have a more extensive white patterning to the feather centres, but there is a lot of overlap between the species. Overall, when they still lack grey feathers, the upperparts of Yellow-legged Gulls give a distinctly darker impression, while the head is paler and less patterned, resulting in the contrast between these two areas being more pronounced than in Herring Gulls.

2cy Yellow-legged Gulls have a narrower and less contrasting pale area on the inner primaries, as well as

Kuva 16. Etelänharmaalokki 2kv. Usein tämän ikäisellä etelänharmaalokilla on melko harmaat ja tasaväriset 3-4 sisintä käsisulkaa, ja neljännessä on jopa melko selvärajainen, melkein aikuismainen musta kärki. Huomaa myös musta, kontrastoituva pyrstön kärki ja hyvin harvakuviainen pyrstön tyvi – yläpeitinhöyhenet. Siiven yläpeitinhöyhenissä on varsin tummaa ja selkeää kuviointia. Kreikka 3.10.2007, Visa Rauste.

Photo 16. Yellow-legged Gull 2cy. At this age *michahellis* often has rather uniform grey 3-4 inner primaries, with the fourth one having even a rather clear-cut adult-like blackish subterminal area. Note also the black, contrasting tail band and that the tail base and uppertail coverts almost lack dark patterns. On the wing coverts there is rather dark and distinct patterning. Greece 3 October 2007, Visa Rauste.

höyheniä ei ole kovin paljoa, ja kun samalla pää on vaaleampi ja vähemmän kuvioitu kuin harmaalokilla, näiden laajojen alueiden välinen värierio on huomattava.

Etelänharmaalokilla on kapeampi ja tummempi vaalea alue sisimmissä käsisulissa, ja mustemmat pisimmät käsisulat. Noin seitsemän käsisulan ulkohöyty on hyvin tumma, ja joskus kaikki käsisulat ovat varsin tummia, mitä ei esiinny saman ikäisellä harmaalokilla. Sisimmät käsisulat ovat melko tavallisesti jopa melkein tasaisen harmaita, sulissa P3-P4 on tällöin lähes aina aikuismaisia mustia, selvästi rajautuneita kärkialueita. Tätä ulommissa käsisulissa tällaisia täpliä ei kuitenkaan toisessa sukupolvessa ole, vaan sulat ovat varsin tummia ja ulkohöyty on tumma kärkeen asti. Sisimmissä käsisulissa voi olla myös voimakkaasti toisistaan erottuva vaalea sisähöyty ja enimmäkseen tumma ulkohöyty. Harmaalokilla sisemmät käsisulat ovat melko yhtenäisen vaalean harmaanruskeat, kärjestä hienopiirteisesti kuvioituneet, ja ainakin viiden sisimmän käsisulan ulkohöydytkin varsin vaaleat. Myös kyynärsulat ovat harmaalokilla vaaleammat.

Kuva 17. Etelänharmaalokki, 2kv. Toisilla on tummempi sisäsiipi, joka ei paljon poikkea nuoren linnun kuvioinnista. Sävy on ruskea ja sisähöydyt tummat. Tämä yksilö on muuten tyypillinen, mutta pyrstön yläpeitinhöyhenissä on enemmän tummaa kuviointia kuin useimmilla, ja myös huomattavan tummat siiven isot yläpeitinhöyhenet. Kreikka 5.10.2007, Visa Rauste.

Photo 17. Yellow-legged Gull 2cy. Some individuals have darker inner primaries, which are not very different from the ones of the first generation wing. The colour tone is brownish and the inner webs rather dark. This individual is otherwise typical, but the uppertail coverts show more barring than in most individuals, and the greater wing coverts are very dark. Greece 5 October 2007, Visa Rauste.

darker outermost primaries. The outer webs of around seven of the outermost primaries are very dark, and sometimes all of the primaries are rather dark, a pattern that does not occur in Herring Gulls of the same age. The inner primaries are often almost uniformly grey, and if so the third and fourth innermost primaries almost always show some adult-like black, distinct areas to the tips. The outer primaries of the second generation, however, do not show this kind of pattern, the feathers being quite dark with the outer web dark all the way to the tip. The inner primaries may also show clearly paler inner webs and mostly dark outer webs. In Herring Gull, the inner primaries are quite uniform pale greyish brown, with some pale fine patterning close to the tips, and in at least the five innermost primaries the outer webs are also rather pale. The secondaries too are paler in Herring Gull than in Yellowlegged. The colours and patterns of the wing-feathers constitute the best characters for separating the species, but, as always in large gulls, there are also difficult individuals.

The dark tail band of Yellow-legged Gull is on average broader, darker, more uniform blackish, and with less

Kuva 18. Etelänharmaalokki, 2kv. Sisimmät käsisulat ovat "välimuotoista" tyyppiä, eli eivät aikuisenharmaat eivätkä nuoren tummatkaan, mutta silti ulkohödyt ovat tummempia kuin harmaalokilla. Pyrstö on hyvin tyypillinen melkein kokovalkoisine pyrstösulkien sisäosineen ja pyrstön yläpeitinhöyhenissäkin on vain vähän kuvioita. Kreikka 6.10.2007, Visa Rauste.

Photo 18. Yellow-legged Gull 2cy. The inner primaries are of intermediate type: not adult-like grey, but lacking the dark colours of the first plumage. The outer webs are still darker than in Herring Gull, however. The tail is very typical with almost uniform white bases to the tail feathers and there is very little patterning on the uppertail coverts. Greece 6 October 2007, Visa Rauste.

Kuva 19. Etelänharmaalokki, 2kv. Tummasiipinen yksilö, jonka hartiahöyhenet ovat lähes kokoharmaat ja peitinhöyhenissäkin on paljon harmaata. Kreikka 6.10.2007, Visa Rauste.

Photo 19. Yellow-legged Gull 2cy. A dark-winged individual with scapulars almost uniform grey and extensive grey also on the upperwing coverts. Greece 6 October 2007, Visa Rauste.

Kuva 20. Etelänharmaalokki 2kv. Tällä yksilöllä näkyy hyvin sisimpien käsisulkien "sälekaihdinvaikutelma": kolmannen ja neljännen sulan ulkohöydyt ovat melkein yhtenäisen tummat ja kontrastoituvat voimakkaasti sisähöytihiin. Kreikka 6.10.2007, Visa Rauste

Photo 20. Yellow-legged Gull 2cy. This individual shows a prominent "venetian blind effect" on the inner primaries: the outer webs of the third and fourth primaries are uniformly dark and contrasting strongly to the paler inner webs. Greece 6. October 2007, Visa Rauste

Siipisulkien kuviointi on parhaita lajeja erottavia tuntomerkkejä, joskin kuten aina isoilla lokeilla, hankalia yksilöitä on.

Etelänharmaalokin tumma pyrstövyö on keskimäärin leveämpi, tummempi, yhtenäisen musta ja valkoista kuviointia on mustan alueen sisällä vähemmän kuin harmaalokilla. Päällekkäisyyttä kuvioinneissa on jonkin verran, mutta tummuudessa vähemmän. Pyrstön yläpeitinhöyhenet ovat usein kokovalkoiset, tai pisimmissä on ruskeita poikkijuovan aiheita lähellä kärkeä. Harvemmin kaikki yläpeitinhöyhenet ovat ruskean poikkijuovaiset. Harmaalokilla on ruskeita juovan aiheita pyrstön yläpeitinhöyhenissä, ainakin niiden kärkiosissa niin kauan kunnes 3kv keväällä saattaa alueelle tulla sulkasadon myötä aikuismaisia valkoisia höyheniä, näillä linnuilla on myös laajalti harmaa selkä.

Siiven alapeitinhöyhenistä lajeja on vaikea erottaa tässä puvussa, ja höyhenalueella tapahtuva sulkasato vielä vaikeuttaa tulkintaa. Etelänharmaalokin kuviot ovat hieman selkeämmät - tummia siiven suuntaisia juovia eri peitinhöyhenriveissä, ja etenkin pienissä peitinhöyhenissä on paljon valkoista. Harmaalokin siiven alapeitinhöyhenet ovat tasaisen suttuisen ruskeat paitsi isojen tyvet, joissa näkyy usein yhtenäinen vaalea alue. Etelänharmaalokin peitinhöyhenalue on siis yleisesti ottaen tummempi ja

Kuva 21. Etelänharmaalokki 3kv. Sisemmät käsisulat kehittyneenpää tyyppiä. Pyrstö ja yläperä tavallista tyyppiä, eli varsin vähän kuvioitua. Etelänharmaalokki tuntuu sulkivan ainakin jossain määrin pitkin talvea ja puku muuttuu vähitellen aikuismaisemmaksi. Kreikka 25.1.2008, Visa Rauste.

Photo 21. Yellow-legged Gull 3cy. The inner primaries are of the advanced type. Tail and rump quite average for the species and age class - very sparsely patterned. Yellow-legged Gulls seem to moult to some extent through winter with the plumage aspect changing to a more adult-like one. Greece 25 January 2008, Visa Rauste.

white patterning inside the band than in Herring Gull. There is some overlap in pattern, but less in the overall darkness of the feathers. The uppertail coverts are often all white, or the longest feathers show some brownish bars distally. More rarely all of the uppertail coverts show brown barring. In Herring Gull, there is brown barring on the uppertail coverts, at least closer to their tips, but during the 3cy spring all white adult-like feathers may appear - such birds already show many greyish feathers on the mantle and scapulars too.

It is difficult to separate the two species in this plumage based on the pattern on the underwing coverts, and any moult there makes the interpretation even more difficult. The patterns of Yellow-legged Gulls are somewhat more distinct - dark bars along the rows of the underwing coverts, and quite a lot of white on especially the lesser coverts. The underwing coverts of Herring Gulls are more uniformly brownish except perhaps the bases of the greater coverts, where often a uniform palish area can be visible. As a whole, the covert area of Yellow-legged is generally darker and contrasting more strongly to the paler underbody.

It is also possible to confuse second-year Yellow-legged Gulls with third year Herring Gulls, because they are often superficially similar - especially the extent of grey may be very similar in autumn, and

Kuva 22. Harmaalokki 2kv. Tämän ikäisellä harmaalokilla sisimmät käsisulat ovat laajalti melko ruskeanharmaat ja vain aivan uloimmat mustahkot. Kyynärsulatkin ovat varsin vaaleat. Pyrstö on yleisesti ottaen vähemmän musta kuin *michahelliksella*, valkeaa ja mustaa kuviointia on laajalla alueella, ja elleivät hartiahöyhenet ole jo harmaita, niin niissä ja peitinhöyhenissä on pienipiirteistä kuviointia laajalla alueella. Pää on kuvioidumpi kuin samanikäisellä etelänharmaalokilla. Tampere 2.9.2007, Visa Rauste.

Photo 22. Herring Gull 2cy. At this age, Herring Gulls have inner primaries which are broadly brownish-grey with only the outermost ones being blackish. Also the secondaries are rather pale. The tail is generally less blackish than in *michahellis*, showing mixed black-and-white rather extensively. If the scapulars are not grey, they also show fine extensive patterning, as do the upperwing coverts. The head is more patterned than in same age Yellow-legged Gulls. Tampere, Finland 2 September 2007, Visa Rauste.

kontrastoituu voimakkaammin vaaleampaan vatsapuoleen.

On myös mahdollista sekoittaa toisen vuoden etelänharmaalokki kolmannen vuoden harmaalokkiin, sillä nämä ovat usein ylimalkaisesti samanlaisia - erityisesti harmaan määrä voi syksyisillä linnuilla olla hyvinkin samanlainen, ja keväällä yhdennäköisyys voi olla vielä suurempi. Oikea harmaalokin ikämääritys luonnollisesti auttaa tässä - kolmannen vuoden harmaalokin siiven käsisiven kuviointi on jo melko aikuismainen, erityisesti sisimmät käsisulat ovat aikuisen harmaat ja keskimmaisissa erottuu mustia selvärajaisia kärkitäpliä. Lisäksi pyrstö on yleisesti ottaen selvästi vaaleampi kuin toisen vuoden linnuilla. Istuessa selvät valkeat kärkitäplät käsisulissa ovat vanhemman kuin toisen vuoden linnun merkki.

Toisen vuoden etelänharmaalokki on

Kuva 23. Harmaalokki 2kv. Vaaleammat harmaalokit ovat tavallisia, ja ne on helppo erottaa etelänharmaalokista. Huomaa, että kyynärsulkakentän väri ei juurikaan eroa sisimmistä käsisulista. Tampere 2.9.2007, Visa Rauste.

Photo 23. Herring Gull 2cy. Paler Herring Gulls are common and they are easy to separate from Yellow-legged Gull. Note that the general colour of the secondaries is similar to that of the inner primaries. Tampere, Finland 2 September 2007, Visa Rauste.

during spring the likeness may be even greater. Correct ageing is naturally the key to this problem - third year Herring Gulls have quite adult-like primaries, especially the inner primaries are adult-like grey and the middle primaries show distinct black subterminal patterns. In addition, the tail is generally paler than in second-year birds. When perching, distinct white tips to the primaries are a mark of birds older than second-year.

A second-year Yellow-legged Gull (as a rarity) can be separable from Herring Gulls, if the individual is relatively typical, and the documentation is of appropriate quality. It is important to see characters which are only visible when the wings are spread, including primary patterns and tail markings.

Older subadults

Older subadults are identifiable by combining identification criteria of younger and adult birds, but it is not always straightforward. In depth coverage of the ageing criteria is outside the scope of this article, and it is included only to the extent that is needed in species

Kuva 24. Harmaalokki 2kv. Muuten hyvin tyypillinen yksilö, mutta pyrstössä on tavallista laajemmalti tummaa. Tampere 26.8.2007, Visa Rauste.

Photo 24. Herring Gull 2cy. Otherwise very typical, but with more dark on the tail than most have. Tampere, Finland 26 August 2007, Visa Rauste.

harvinaisuutenakin erotettavissa harmaalokista, kunhan kyseessä on riittävän tyypillinen yksilö, ja dokumentaatio on laadukasta. Siivet levitettynä näkyvien tuntomerkkien, kuten käsisulkien ja pyrstön kuviointi on olennaista.

Vanhemmat esiaikuiset

Vanhemmat esiaikuiset voi periaatteessa määrittää nuorempien ja vanhempien lintujen tuntomerkkejä yhdistelemällä, mutta se ei aina ole kovin suoraviivaista. Tässä yhteydessä ei käsitellä syvällisesti esiaikuisten iänmäärittystä, vaan ainoastaan siltä osin, kun sitä tarvitaan lajinmäärittäksessä. Lajinmäärittäksen suhteen vanhemmat esiaikuiset ovat keskimäärin kaikkein hankalin ryhmä.

Toisen vuoden etelänharmaalokki saa syksyn mittaan usein paljonkin aikuisenharmaita höyheniä, mikä vaikeuttaa sen erottamista vanhemmista ikäluokista - suuremmassa määrin kuin saman ikäinen harmaalokki, joka yleensä on melko helppo tuntea iälleen. Molempien lajien toiset käsisulat ovat kuitenkin aina selvästi esiaikuistyyppisiä. Muutamissa keskimmaisissa voi erottua aikuismainen valkea kärki ja musta subterminaalijuova, mutta uloimmat ovat lähinnä yksivärisen tummia. Uloimassa voi olla pieni ja epäselvärajainen sisätäplä ainakin harmaalokilla (korkeintaan erittäin harvoin etelänharmaalokilla). Kolmannet käsisulat ovat tyypillisesti jo varsin aikuismaisia mustavalkeine kuvioineen, vaikka

Kuva 25. Harmaalokki 2kv. Pystö on etelänharmaalokkimaisempi kuin useimmilla, mutta siivet harmaalokille tyypilliset vaaleine käynärsulkineen ja laajalti valkeine käsisulkineen. Tampere 26.8.2007, Visa Rauste.

Photo 25. Herring Gull 2cy. This individual has a tail more Yellow-legged-like than most, but the wings are typical for Herring Gull with pale secondaries and inner primaries. Tampere, Finland 26 August 2007, Visa Rauste.

identification. On average, the most difficult age class to identify is the older subadult birds.

Second year Yellow-legged Gulls often show quite lot of adult grey feathers during the autumn, which makes ageing more difficult. Herring Gull acquires less grey, and is typically quite easy to age. However, the second generation of primaries is always clearly subadult in both species. Some intermediate ones may show adult-like white tips and black subterminal bands, but the outer ones are mostly uniformly dark. At least the outermost long primary may show a small and indistinct mirror in Herring Gull, (at most very seldom in Yellow-legged). Third generation primaries are typically rather adult-like with black and white patterns, although there is more black and less white than in adults. Both species have dark patterns on at least the primary coverts, secondaries and tail.

Yellow-legged Gulls acquire bright yellow legs at a younger age than Herring Gulls. Bright yellow legs in third-year birds strongly point to Yellow-legged, but they may still be dull yellow at that age. In 3cy autumn, *richardsoni* has a whiter head than same age *argentatus*, with fine streaking concentrating around eyes and nape. Already pale eyes may be eye-catching against darker surroundings. Differences in the head pattern between the species may be even stronger in subadults than in adults. Elsewhere on the body plumage, Yellow-legged Gulls generally show less dark patterns, but those patterns are blacker and more contrasting. Because the

Kuva 26. Harmaalokki 3kv. Pää saattaa hyvinkin erottua vaaleampana. Huomaa vaaleat sisimmät käsisulat, jotka muodostavat siivelle leveän luukun. Pyrstön kärki on melko tumma, mutta sen sisäosissa on tummaa kirjailua ja pyrstön yläpeitinhöyhenet ovat selvästi poikkijuovikkaat. Helsinki 27.1.2007, Visa Rauste.

Photo 26. Herring Gull 3cy. Head may well be whiter than body and wings. Note the pale innermost primaries, which form a broad pale area on the inner wing. The tail tip is rather dark in this bird, but there is some fine white patterning inside the dark area and the tail coverts are distinctly barred. Helsinki, Finland 27 January 2007, Visa Rauste.

mustaa onkin enemmän ja valkoista vähemmän kuin aikuisella. Molemmilla lajeilla on tummaa kuviointia myös vähintään käsisulkien peitinhöyhenissä, kyynärsulissa ja pyrstössä.

Etelänharmaalokilla on harmaalokkiin verrattuna tavallisemmin kirkkaankeltaiset jalat jo varhaisella iällä. Kolmannen vuoden linnulla ne viittaavat voimakkaasti tähän lajiin. Ne voivat olla kuitenkin himmeän keltaiset vielä tuossa iässä. 3kv syksyllä etelänharmaalokilla on valkoisempi pää kuin samanikäisellä harmaalokilla, ja siinä on hienopiirteistä viirutusta, joka keskittyy silmän ympärille ja niskaan, kuten aikuisellakin. Vaalentunut silmä voi paistaa tummasta ympäristöstään. Pään kuvioiden ero lajien välillä saattaa olla vanhemmalla esiiaikuisella selvempikin kuin aikuisilla linnuilla. Muualla ruumiissa yleisesti ottaen etelänharmaalokilla

primary pattern is not yet fully matured, species identification may be quite difficult based on that pattern. In 4cy spring both species have a mostly yellow bill and *melanotos* typically has bright yellow legs.

Still older individuals, for example 4cy autumn - 5cy spring, often show some dark patterns on the primary coverts and some other coverts too, more black on the wing tips than in full adults, and the head streaking during the winter is stronger and more extensive than in adults, also with more dark on the bill in winter. Species identification is as in adults, but may be more difficult.

Kuva 27. Etelänharmaalokki 3kv. Toisen talven etelänharmaalokit muuttuvat kesää kohti osittain varsin aikuismaisen näköisiksi – esimerkiksi tässä selkäpuoli, mukaan lukien kaikki hartiahöyhenet, on kokonaan aikuisen harmaa, pää ja pyrstön yläpeitinhöyhenet aivan valkoisia ja nokassa paljon keltaista. Myös peitinhöyhenissä voi olla puhtaanharmaata toisin kuin tässä, ja iänmääritys hankalaa. Vastaavan ikäinen harmaalokki ei näytä yhtä aikuismaiselta, mutta 3kv kevät etelänharmaalokki voidaan sekoittaa vuotta vanhempiin eli 4kv kevät harmaalokkeihin, joilla tosin siipisulat ovat kehittyneempää tyyppiä kuin tällä yksilöllä. Kreikka, 30.3.2007, Visa Rauste.

Photo 27. Yellow-legged Gull 3cy. Second winter *michahellis* turn quite adult-like towards summer – in this case the body upperparts including all the scapulars are all adult grey, the head and uppertail coverts are white and there is a lot of yellow on the bill. Some individuals show adult grey on the wing coverts also, which makes ageing more difficult. A Herring Gull of the same age does not look as advanced, but 3cy spring Yellow-legged Gulls can be confused with one year older Herring Gulls, still, the latter have wing feathers more advanced than this bird. Greece, 30 March 2007, Visa Rauste.

on vähemmän tummaa kuviointia, mutta se on mustempaa ja kontrastikkaampaa. Koska käsisiiven kuviointi ei ole vielä valmis, lajin määrittäminen voi olla varsin vaikeaa sen perusteella. 4kv keväällä molempien lajien nokka on pääosin keltainen ja etelänharmaalokilla on tyypillisesti kirkkaan keltaiset jalat.

Vanhemminkin linnuilla, kuten 4kv syksy - 5kv keväällä, on usein vielä tummaa kuviointia käsisiipien peitinhöyhenissä ja joissain muissakin peitinhöyhenissä, siiven kärjen kuvioinnissa enemmän mustaa kuin täysin aikuisilla linnuilla, ja pään talvikuviointi voi olla voimakkaampaa kuin vanhemmilla, ja nokassa enemmän kuviointia talvipuolella. Lajinmäärityspäätökset ovat kuin aikuisilla linnuilla, mutta määrittäminen voi olla vaikeampaa.

Acknowledgments

The late Visa Rauste collected photographic material on this topic, and without his pictures this study would not even have begun. Hannu Koskinen collected photographic material from Croatia. Annika Forsten, Petteri Hytönen, Matti Koivula, Hannu Koskinen and Petri Lampila commented on earlier versions of the text and offered ideas.

Kuva 28. Etelänharmaalokki, 3kv. Raskas tumma nokka, iso kulmikas pää ja viirituksen keskittyminen silmän ympärille varsin valkeassa päässä tekee tästä erittäin tyypillisen yksilön ja niin helpon määrittää kuin kyseisen ikäluokan edustaja voi olla. Kreikka, 1.10.2007, Visa Rauste.

Photo 28. Yellow-legged Gull 3cy. Heavy, dark bill, large angular head with the head streaking concentrated around the eye in an otherwise quite whitish head makes this a very typical Yellow-legged Gull, and as easy to identify as it gets at this age. Greece, 1 October 2007, Visa Rauste.

Kuva 29. Etelänharmaalokki, 3-4kv. Tämä laji voi maassa olla hämmästyttävän aikuismainen jo 3kv keväällä. Samoin osa pyrstösulista voi olla vaihtunut valkoisiksi siinä iässä. Käsikulat ovat varsin esiaikuismaiset, joten tämä lintu on todennäköisemmin poikkeuksellisen kehittynyt 3kv. Kreikka 31.3.2007, Visa Rauste.

Photo 29. Yellow-legged Gull 3-4cy. This species can be very adult-like already by 3cy spring. Also part of the tail feathers may already be all white. The primaries of this bird are still quite sub-adult, so it is more likely an advanced 3cy. Greece 31 March 2007, Visa Rauste.

Kiitokset

Edesmennyt Visa Rauste keräili valokuva-aineistoa näistä linnuista ja puvuista, ja ilman kyseistä aineistoa tätä tutkielmaa ei olisi edes aloitettu. Hannu Koskinen keräili Kroatian aineiston. Annika Forsten, Petteri Hytönen, Matti Koivula, Hannu Koskinen ja Petri Lampila kommentoivat tekstiä ja antoivat ajatuksia.

Literature

Adriaens P, Alfrey P, Gibbins C & López-Velasco D 2020: Identification of Azures Gull. Dutch Birding 42 (5): 303-334.

Adriaens P, Muusse M, Dubois P J & Jiguet F 2022: Gulls of Europe, North Africa, and the Middle East. An Identification Guide.

Friberg F & Corell M (eds) 2018: Fågelrapport 2017. Fågelåret 2017, Vår Fågelvärld Supplement nr 58.

Friberg F & Corell M (eds) 2020: Fågelrapport 2019. Fågelåret 2019, Vår Fågelvärld Supplement nr 60.

Livbom A & Corell M (eds) 2021: Fågelrapport 2020. Fågelåret 2020, Vår Fågelvärld Supplement nr 61.

Malling Olsen K & Larsson H 2004: Gulls of Europe, Asia and North America.

Wirdheim A & Corell M (eds) 2017: Fågelrapport 2016. Fågelåret 2016, Vår Fågelvärld Supplement nr 57.

Kuva 30. Harmaalokki 3kv. Etelänharmaalokki samassa iässä on paljon aikuismaisemman näköinen kuin tämä melko tyypillinen 3kv kevätpuolen harmaalokki. Harmaalokkikin muuttuu kesäkuuhun mennessä paljon, mihin vaikuttaa erityisesti kesäsulkasato uusine keskimmaisine peitinhöyhenineen ja hartiahöyhenineen. Tampere, 29.6.2003, Annika Forsten.

Photo 30. Herring Gull 3cy. Same age Yellow-leggeds are much more adult-like than this quite typical 3cy spring Herring Gull. Both species have changed quite a lot in appearance by June, caused especially by the summer moult including new scapulars and median coverts. Tampere, Finland, 29 June 2003, Annika Forsten.

Kuva 31. Etelänharmaalokki 3kv. Nizza, Ranska 22.3.2009, Annika Forsten.

Photo 31. Yellow-legged Gull 3cy. Nice, France 22 March 2009, Annika Forsten.

Kuva 32. Harmaalokki 4kv. Harmaalokille jää pitempään istuvalla linnulla näkyviä esiaikuishöyheniä. Tämä yksilö on varsin tyypillinen 4kv yksilö keväällä. Tällä linnulla on tumma silmä, joka olisi hyvin epätavallinen etelänharmaalokille. Jälkimmäisellä lajilla näkyisi jo keltaiset jalatkin. Muuten lajinmääritys voi olla vaikeaa, koska siiven kärjestä ja pyrstöstä saa vain rajoitetusti apua. Tampere 25.4.2004, Annika Forsten.

Photo 32. Herring Gull 4cy. Subadult type feathers can be seen even in perching Herring Gulls longer than in Yellow-legged Gulls. This is quite a typical 4cy spring individual. It has dark eyes, which would be quite untypical for Yellow-leggeds with this kind of general look. Yellow-leggeds have yellow legs at this age. Otherwise, the species identification may be difficult, because the wing tip and tail offer only limited clues. Tampere, Finland 25 April 2004, Annika Forsten.

Kuva 33. Etelänharmaalokki 3kv. Yksilöllä on melko viiruinen pää, etenkin niska, mutta viirutus näyttää varsin erilaiselta kuin yleensä harmaalokilla. Muuten konkreettisia lajinmääritystuntemerkkejä on huomattavan vähän. Tässä iässä kyynärsulat ovat harmaat ja siiven kärjen kuviointi alkaa lähestyä aikuista. Kreikka 5.10.2007, Visa Rauste.

Photo 33. Yellow-legged Gull 3cy. This individual has a rather streaked head, especially the neck, but the streaking looks quite different from that of a normal Herring Gull would have. Otherwise, there is a shortage of concrete species identification characters. At this age, the secondaries are grey and the pattern on the wing tip starts to resemble that of an adult. Greece 5 October 2007, Visa Rauste.

Kuva 34. Etelänharmaalokki todennäköisesti 3kv. Hyvin samannäköisiä esiaikuisia harmaalokkeja löytyy, enimmäkseen 4kv syksyiltä – 5kv keväältä, joskin yleensä sellaisilla, joilla on kokonaan harmaat kyynärsulat ja näin aikuismainen siiven kärjen kuviointi, on vähemmän mustaa ja enemmän valkoista siiven kärjessä. Kreikka 5.10.2007, Visa Rauste.

Photo 34. Yellow-legged Gull probably 3cy. There are very similar subadult Herring Gulls, mostly 4cy autumn – 5cy spring, although those of the latter which have all grey secondaries and the wing tip pattern this adult-like would show less black and more white on the wing tip. Greece 5 October 2007, Visa Rauste.

Kuva 35. Harmaalokki 4kv. Yleisesti ottaen vähemmän edistynyt kuin saman ikäinen etelänharmaalokki, erityisesti peitinhöyhenissä ja pyrstössä enemmän ruskeaa. Tällaiset tuntomerkit ovat tosin jossain määrin häilyviä, koska puvun edistymisessä on aina paljon yksilöllistä vaihtelua. Viiruinen pää on lajituntomerkki, ja etelänharmaalokin jalat tuskin olisivat näin punaiset samassa iässä. Kevättä kohden nokka muuttuu keltaiseksi ja joillain yksilöillä jalatkin voivat saada kellertävää sävyä. Espoo 21.1.2012, Annika Forsten.

Photo 35. Herring Gull 4cy. As a rule, less advanced than Yellow-legged Gulls of the same age, as there especially is more brown on the upperwing coverts and tail. However, there is much individual variation in maturation. The strongly patterned head points to this species, and the legs of *michahellis* should not be this reddish when similarly aged. Towards spring, the bill turns to yellow and some individuals will get some yellow tone on the legs too. Espoo 21 January 2012, Annika Forsten.

Kuva 36. Harmaalokki 4kv. Tällä linnulla istumassa kolmannen sukupolven käsisulat näyttävät vielä suunnilleen samalta kuin toisen sukupolven sulat ja linnun yleisvaikutelma on varsin samanlainen kuin monilla 3kv keväisillä etelänharmaalokeilla – jalat eivät kuitenkaan ole keltaiset. Pientä valkeata pilkutusta tertiaaleissa. Tampere 30.5.2009, Annika Forsten.

Photo 36. Herring Gull 4cy. In this individual, the third generation of primaries are superficially similar of birds one year younger, at least when not seen spread out. The general impression is pretty similar to that of many 3cy spring Yellow-legged Gulls - the legs are less yellow though. Small whitish spotting on the tertials. Tampere, Finland 30 May 2009, Annika Forsten.

Kuva 37. Etelänharmaalokki 3kv. Muistuttaa paljon edellistä lintua, mutta vuotta nuorempi, minkä voi varmistaa tilanteissa, joissa pyrstön ja siiven näkee levitettynä. Kreikka 30.3.2007, Visa Rauste.

Photo 37. Yellow-legged Gull 3cy. Resembles the previous bird quite a lot, but is a year younger, which is possible to ascertain when the tail and wings are spread. Greece 30 March 2007, Visa Rauste.

Kuva 38. Harmaalokki, 5kv, rengas oranssi C048K. Linnun esiaikaisuuden takia käsisulissa on enemmän mustaa ja vähemmän valkoista kuin useimmilla aivan aikuisilla linnuilla olisi. Tämä käsisulkien kuviointi olisi varsin tyypillinen aikuiselle etelänharmaalokille. Tampere 21.5.2005, Annika Forsten.

Photo 38. Herring Gull, 5cy, ring orange C048K. Because of the immaturity, there is more black and less white on the primaries than in most fully adult birds. This pattern on the primaries would be quite normal for adult Yellow-legged Gulls. Tampere, Finland 21 May 2005, Annika Forsten.